

Netwerkdag Lokale Netwerken - Hasselt

Verslag sessie 5 “Participatief werken vanuit een cultuurcentrum”

8 november 2022

<i>Naam Sessie</i>	<i>Participatief werken vanuit een cultuurcentrum</i>
<i>Naam spreker(s) + organisatie(s)</i>	<i>Roel Tulleneers – CC De Werft (Geel)</i>
Korte beschrijving van de inhoud die aanbod komt	
<ul style="list-style-type: none"> • Geel is wereldwijd bekend rond gezinsverpleging • Project De kleine parade (CC is één van de partners) <ul style="list-style-type: none"> - Op vraag van sociale hogeschool Thomas Moore – sociaal werk - samenbrengen studenten, kunstenaar & doelgroep. 10 weken lang, elke vrijdag een hele dag werken, komen tot toonmoment van 10 min a 15min. Samengebracht in avondvullende voorstelling in het CC. - Doelgroep: mensen uit psychiatrie, mensen met mentale beperking, vluchtelingen, rusthuisbewoners etc. - Al 5 à 6 jaar bezig - People on stage = organisatie in Geel, bekend voor het organiseren van musical kampen voor kinderen – zij werden gevraagd om te coördineren – zij plaatsen de begeleiders bij de workshops- houden de grote lijnen - doelgroepen bepalen zelf waarrond ze willen werken (muziek, dans, theater...) - Sommigen werken met meer vaste groepen, anderen wisselen elk jaar • Cultuur on tour (deelhebben met jongeren) <ul style="list-style-type: none"> - Hoe kunnen we de kotstudenten (Thomas Moore) meer bereiken? - Net voor corona: hierover samengezeten met kleine groep studenten. - Thema is heel belangrijk! Studenten moesten zelf een thema zoeken, dus over wat hen echt NU bezighoudt. Niet denken vanuit de verwachtingen van de vragende partij. <ul style="list-style-type: none"> ○ Eén van de thema’s: Seks– hier is veel gedoe rond, ivm een bepaalde pagina op Facebook – anonieme berichten, heel seksueel getint ○ Plaatselijke comedian aangesproken – opdracht: bekijk die facebookpagina, en maak er een voorstelling rond van 20 min – op 3 plekken brengen – kwam helemaal goed! ○ Dus: materiaal van de studenten wordt gebruikt in een voorstelling op maat. ○ Ander thema: Darkroom gemaakt. Gericht op zintuigen. ○ Ander thema: Swingen – swingersruimte gemaakt (heel cozy, met kussens, ligbanken enz), én met swing jazz band (met docenten van de hogeschool, dit wisten de studenten niet) 😊 	

- Puur inhoudelijk/programma-gericht kon Roel nog volledig zijn ding doen, maar: het materiaal kwam volledig van de jongeren.
- De edities blijven jaarlijks terugkomen: soms beter, soms minder, soms een jaar niet, soms bewust niet zodat de vraag vanuit de studenten zelf komt.

Wat blijft hangen? (Kwesties, vragen, ideeën, discussies ... geleerde lessen, valkuilen) een interessante bron of praktijk die genoemd wordt ...

- **Belangrijk voor Roel:**
 - Durven gaan, participatieve netwerkvorming
 - Lokale betrokkenheid/binding, zodat iets kan blijven voortbestaan – dit in tegenstelling tot vele sociaal-artiestieke projecten: eenmaal voorbij, is het ook “gedaan”...
 - Gemeenschappelijke doelstellingen – voor elke partner in het verhaal zijn die anders, maar je vindt wel altijd 1 of 2 gemeenschappelijke doelstellingen – dit wordt dan de doelstelling van het project, die ga je bewaken. Die andere doelstellingen moeten dan ter harte genomen worden door de andere partijen.
 - Deelhebben: echte participatie lukt alleen als je echt gaat voor dat deelhebben.
 - Missie en visie/doelstelling: heel groot en heel breed houden, daar kan veel onder passen
- **Vraag: Hoe gemakkelijk gebeurt de toeleiding (in kader van De kleine parade)?**
 - Wisselt, is niet altijd makkelijk. Loopt veel makkelijker als dit vanuit een groepswerking gebeurt.
 - In eerste instantie: workshop doen met begeleiders. En zij leiden dan hun doelgroepen naar de werking.
 - Soms lopen groepen nadien nog verder door.
 - Hoop: een deelnemer die ooit opgenomen wordt door een amateurtheater gezelschap
- **Vraag: Hoe toeleiden als er niet echt instellingen in de buurt zijn?**
 - Goed uitzoeken, onderzoeken wie waar zit?
 - Wie is ons publiek (als cc)?
 - Als cultuurfunctionaris: ga mee in de zaal zitten bij uw voorstellingen, praat ermee.
 - Wie zit er in gemeente- en/of adviesraden? Wat doen die qua job? Zij zijn ook ambassadeurs van je gemeente.
 - Voorbeeld uit groep: gemeente die net met Utlpas gestart is: zij werken nauw samen met sociaal huis en Rap op stap.
 - 1e lijn netwerk (thuisverpleging, maatschappelijk werkers enz): zij spreken de mensen thuis direct aan
- **Vraag: nu vooral individuele toeleiding, of organiseer je soms gezamenlijke dingen, bvb cultuurcafé?**
 - Lokaal netwerk: proberen om daar alle groepen in te betrekken (niet enkel mensen met mentale beperking bvb) – zo krijg je kruisbestuiving
 - bvb iemand die binnen psychiatrie werkt en daar een korfbalclub opricht – die kan bij sportraad gaan zitten
- **Voorbeeld Roel ivm bereiken van jongeren.**

- Jongeren bereiken blijft zeer lastig. Roel vroeg aan zijn 16-jarige dochter: hoe krijgen we meer 16-jarigen naar ons cc? Harry styles heeft verschillende “fandoms”. In de Kafka organiseert zo’n fandom een avond rond Harry Styles, en dat trekt enorm veel jongeren.
 - Zo gebeuren er meer en meer acties: jongeren organiseren een avond rond “hippe ster” – komt neer op een veredelde fuif met clips op achtergrond = ongelofelijke safespace voor die jongeren!
 - “Heel goed dat ze dit doen, naar bereik en bottom-up kunnen we van hen leren, maar puur artistiek kunnen wij dit beter” was Roel’s besluit.
- **Vraag: Hoe zit het met het budget?**
 - Vanuit het cultuurcentrum is er een budget, en vanuit deelnemende organisaties wordt ook bijdrage gevraagd.
 - Tip: voer zulke gesprekken nooit uit in groep (van de verschillende organisaties). Iedere organisatie heeft een andere inbreng, naargelang de eigen mogelijkheden. Zij die geen financiële inbreng kunnen doen, worden gestimuleerd in “waar kan je middelen vinden?” bvb Rotary club
- **Intermezzo Demos (Turid Sintobin): participatieladder (7 strategieën) – ladder plat leggen – zie link website Demos:**
<https://demos.be/kenniscentrum/dossier/7-strategieen-om-participatief-te-werken>
 - We willen van deelnemen naar deelhebben:
 - o Ontkiemen: kleine prikkel die je zomaar kan tegenkomen (bvb kunstenaar die iets op straat tegenkomt en er iets mee doet)
 - o Toeleiding = stap verder, mensen leiden naar de werking
 - o Bemiddeling: samenwerken met een partner
 - o Vindplaatsgericht werken
 - o Inspraak: echt de uitwisseling opzoeken, het kader blijft wel bepalend, dus er is nog steeds sprake van een machtsverhouding
 - o Co-creatie: samen starten, van bij het begin luisteren en gedeelde belangen zoeken, daarrond bouwen
 - o Ruimte maken: bvb in Denemarken: CC geeft 1 ruimte volledig aan een groep jongeren (zij mogen alles zelf doen: van programmatie tot uitvoering)
- **Waar haal je inspiratie?**
 - Zie keynote van vanochtend door Ingrid Smit: “kunst op voorschrift” lijkt een enorm interessant gegeven.
 - Doro Siepel van Theater Zuidplein in Rotterdam (ondertussen overleden helaas): theater ligt aan het Zuidplein, waar zich verschillende groepen en nationaliteiten bevinden. Zij besloot het theater aan de mensen te geven – enige voorwaarde was: je hebt maximum 11 uren tijd vanaf het moment dat je binnenkomt tot je buitengaat – verschillende groepen zijn aan de slag gegaan. Enkele bevindingen specifiek in die context:
 - o Surinaamse gemeenschap: belangrijk dat de pauze heel lang duurt
 - o Turkse gemeenschap: willen heel snel naar huis, maar willen graag “lange babbel” vooraf
 - o Dus omkadering is heel belangrijk. Dit zijn wel details, maar heel belangrijk! Hoe bouw je die pauzes in, hoe organiseer je de bar?
 - o Nog een voorbeeld van een cabaretier (van Marokkaanse afkomst): hij huurde zelf de zaal af, want “wij doen dit anders”, bvb geen alcohol, mannen en vrouwen gescheiden... dat is dan weer een belangrijk ethisch vraagstuk...in hoeverre ga je hierin mee?

- **Wat zijn de belangrijkste obstakels?**
 - Het is zeker niet altijd rozegeur en maneschijn
 - Budgetten, tijd en middelen blijven moeilijk, ook infrastructuur
 - Het heeft heel vaak te maken met de juiste personen
 - Het duurt lang om iets op te bouwen... soms moet je helemaal opnieuw beginnen (doordat er nieuwe mensen komen in de functie waar jij mee moet samenwerken bvb)
 - Na corona: bepaalde thema's van voorstellingen lopen nog moeilijker dan vroeger (bvb er is al zoveel miserie in de wereld, we willen wat luchtigs)
 - Vb van bij de Kleine parade (deelnemers): "we willen iets brengen dat we zelf tof zouden vinden"
 - Het is niet omdat we werken met maatschappelijk kwetsbare groepen dat we altijd zware maatschappelijke thema's moeten brengen!
 - Vb vanuit groep (participatief theater – Forum theater): wij werken vanuit het proces "Theatre of the oppressed" – sommige collega's maken er soms "theatre of the depressed" van – dit hoeft helemaal niet!

- **Vraag Turid (Demos): je moet veel balletjes omhooghouden/ vele rollen spelen – hoe doe je dat? Hoe blijf je de waarde vasthouden?**
 - Het in de vingers krijgen
 - Roel ziet zichzelf als een schakel
 - Een goeie uitleg hebben
 - Heel strategisch bekijken: goed kijken/voelen hoe en welke reacties er zullen komen, daarop anticiperen
 - Maar ook: vaak gefrustreerd achterblijven op het eind, met het gevoel 'verdoemme, hier had meer in gezeten"
 - We eindigen altijd met een kleinschalig festival, gericht naar mensen met verstandelijke beperking – hier heerst dan weer het gevoel "hier doen we 't toch voor" (de energie die we daarvan krijgen)
 - 1^e project dat je doet is vaak het moeilijkste, is een bom die ontploft, en daaruit vloeien vele schone dingen uit voort
 - Bvb: 20 j geleden: begonnen met het 1^e project van "Die Andere Thuismatch" – hieruit volgde later de vraag vanuit 2 kanten/domeinen (bijzondere jeugdzorg en mensen met verstandelijke beperking) – zij vroegen Roel als partner erbij

- **Specifieke vraag van Ellen. Zij werkt bij Multiversum (jongeren met beperking & psychiatrie, die er tijdelijk opgenomen worden, max 3 maanden). Hoe participatief werken aanpakken?**
 - Buddywerking: koppelen van een vrijwilliger
 - Tip Roel: Zeer drempelverlagend proberen deelnemen aan reguliere aanbod

- **Specifieke vraag uit groep: wij hebben met een groep deelgenomen aan Belgians got talent (mensen met visuele beperking) – het doel is nu om 10 podia te bereiken – hoe doen we dat?**
 - Tip Turid: bekijk zeker de website VIBE: <https://vi.be/platform/calls>

Samenvatting van het gesprek: sleutelwoorden, quotes en uitspraken, interessante vragen of kwesties

- **Straffe uitspraak Roel:**

“Ik wil de eerste schepen of beleidsfunctionaris nog tegenkomen die er iets op tegen heeft dat cultuur iets samendoet met kansengroepen... Het zou een teken zijn van een bekrompen houding”

- **Vraag aan groep: Wat nemen jullie mee?**

- “waar je het voor doet, de energie die je ervan krijgt”
- “zoek die lokale actoren”
- “project de kleine parade spreekt enorm aan, borrelt, misschien ook zoiets starten in de hogescholen hier”
- “aha, nu weet ik dat er een cultuurcafé in Pelt is”
- “frustratie is herkenbaar” bvb thema staat soms al vast, en daarvoor krijg je dan subsidies, maar soms leeft er iets helemaal anders..
- “heel inspirerend – vertalen naar eigen context, werken met jongeren, zoeken naar wat er leeft, zoeken naar organisaties die mee willen
 - Tip Roel: welke organisaties bevinden zich in de buurt? Bvb theater, cc – naar hen toe gaan, vertellen met welke doelgroep je werkt – rondleiding achter de schermen vragen”
- “idee van darkroom interessant – werken op het zintuiglijke”
 - tip Roel: organisatie VeBeS : <http://www.vebes.be/>
- “wij zijn op zoek naar nieuw personeel, en deze sessie inspireert om iemand te zoeken die echt in het veld wil gaan staan”
- “Studentenverhaal is heel inspirerend”
- “interne ‘partner in crime’ vinden is heel belangrijk”
- “Belangrijk dat ‘het virus’ moet verspreid worden, zoals voorbeeld van ‘ruimte nemen’ in Denemarken door jongeren”
- “Doorvragen: wat leeft er echt? Zonder waardeoordeel!”